

DECIZIA Nr.34
din 9 februarie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.43 din
Ordonanța Guvernului nr.121/1998 privind răspunderea materială a militarilor

Publicată în Monitorul Oficial nr.286 din 15.04.2016

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Fabian Niculae	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ștefania Sofronea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.43 din Ordonanța Guvernului nr.121/1998 privind răspunderea materială a militarilor, excepție ridicată de Traian Laurențiu Iancu în Dosarul nr.2.028/2/2015 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.1.153D/2015.

2. La apelul nominal se prezintă, pentru partea Inspectoratul de Poliție al Județului Ilfov, doamna consilier juridic Florentina-Lavinia Barbu, cu delegație depusă la dosar, lipsind celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că partea Inspectoratul de Poliție al Județului Ilfov a depus concluzii scrise prin care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, arătându-se că, potrivit art.6 din Legea contenciosului administrativ nr.554/2004, justițiabilul nu este obligat să parcurgă procedura administrativ-jurisdicțională.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 2 iunie 2015, pronunțată în Dosarul nr.2.028/2/2015, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.43 din Ordonanța Guvernului nr.121/1998 privind răspunderea materială a militarilor**, excepție ridicată de Traian Laurențiu Iancu într-o cauză având ca obiect suspendarea executării unui act administrativ.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorul acesteia arată, în esență, că prevederile legale criticate sunt neconstituționale, întrucât afectează liberul acces la justiție în chiar substanța sa, prin impunerea obligativității unei jurisdicții speciale administrative.

7. **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În opinia instanței, Constituția prevede posibilitatea legiuitorului de a institui proceduri prealabile administrativ-jurisdicționale. Analizând textul de lege criticat, instanța observă că aceasta nu restricționează dreptul persoanelor care se consideră vătămate de a alege calea de atac în justiție, drept pe care îl prescrie art.21 alin.(4) din Constituție, transpus ca normă de principiu și în Legea contenciosului administrativ nr.554/2004.

8. Astfel, după parcurgerea etapei administrative, legea prevede posibilitatea persoanei vătămate de a se adresa instanțelor judecătorești, aspect ce este în concordanță atât cu Constituția României, cât și cu art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

9. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și

exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. Legea contenciosului administrativ nr.554/2004 acordă autorității publice emitente sau autorității ierarhice superioare posibilitatea revocării, în tot sau în parte, a actului administrativ care este de natură să încalce un drept sau să producă o vătămare. Scopul urmărit este acela de stingere a unui eventual litigiu în fața autorităților administrative, fără a se încărca în mod inutil rolul instanțelor de judecată.

11. Avocatul Poporului mai invocă deciziile Curții Constituționale nr.732 din 24 iunie 2008 și nr.1.015 din 14 iulie 2011, precum și Decizia Plenului Curții Constituționale nr.1 din 8 februarie 1994.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile părții prezente și notele scrise depuse, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art.43 din Ordonanța Guvernului nr.121/1998 privind răspunderea materială a militarilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.328 din 29 august 1998, aprobată prin Legea nr.25/1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.34 din 28 ianuarie 1999, dispoziții care au următorul cuprins: „*În situația în care, după epuizarea acestor căi de atac, persoanele obligate la repararea prejudiciului în condițiile prezentei ordonanțe consideră că au fost lezate într-un drept legitim se pot adresa instanței judecătorești competente, potrivit legii.*”

15. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale cuprinse în art.21 privind accesul liber la justiție.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că autorul excepției de neconstituționalitate se raportează la art.21 din Constituție, însă din motivarea sa, care se referă la impunerea obligativității unei jurisdicții speciale administrative prin ordonanța criticată, Curtea poate trage concluzia, în mod rezonabil, că acesta a dorit să se raporteze la art.21 alin.(4) din Constituție care prevede că „*Jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite.*”

17. Curtea mai reține faptul că s-a mai pronunțat asupra prevederilor întregii ordonanțe, prin Decizia nr.903 din 16 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.763 din 12 noiembrie 2007, prin raportare, printre alte prevederi constituționale, la art.21 alin.(1)—(3) din Constituție. Prin această decizie, instanța de contencios constituțional a reținut că Ordonanța Guvernului nr.121/1998 privind răspunderea materială a militarilor se referă și la proceduri administrativ-jurisdicționale. De asemenea, Curtea Constituțională a făcut referire la art.43 și prin Decizia nr.366 din 30 septembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.781 din 6 noiembrie 2003, dar această decizie este anterioară aprobării prin referendum a legii de revizuire a Constituției din anul 2003, prin care a fost introdus art.21 alin.(4).

18. Curtea constată că Ordonanța Guvernului nr.121/1998 reglementează regimul răspunderii materiale a militarilor. Astfel, potrivit acestei ordonanțe, în momentul în care se constată existența unui prejudiciu săvârșit de către un militar, comandantul sau șeful unității care a constatat sau a luat cunoștință de producerea unei pagube dispune, în scris, de îndată, efectuarea cercetării administrative, iar aceasta se face de către comisia de cercetare administrativă din unitatea în care s-a produs paguba sau de la eșaloanele superioare ori de organele de control specializate (art.22 din ordonanță). Obligarea la plata despăgubirilor pentru pagubele produse sau a contravalorii bunurilor și serviciilor nedatorate, precum și obligarea la restituirea sumelor încasate fără drept se fac prin decizie de imputare, iar aceasta se emite de către comandantul sau șeful unității a cărei comisie a efectuat cercetarea administrativă și constituie titlu executoriu [art.25 alin.(1) și (2) din ordonanță]. Persoana vizată de decizia de imputare poate face contestație împotriva acesteia, iar contestația este soluționată de comandantul sau șeful care a emis decizia de imputare sau de o comisie de soluționare a contestației, numită de acesta, nefiind obligatoriu ca membrii comisiei să fi participat la efectuarea cercetării administrative [art.30 alin.(3) din ordonanță]. Împotriva hotărârii pronunțate asupra contestației cel nemulțumit poate face plângere, care se depune la unitatea care are în evidență debitul, iar aceasta este obligată să o înainteze comisiei de jurisdicție a imputațiilor în cel mult 5 zile de la înregistrare, comisie care trebuie să o soluționeze în cel mult 60 de zile (art.31 din ordonanță).

19. Curtea observă că Ordonanța Guvernului nr.121/1998 reglementează mai multe proceduri, dintre care numai una poate fi calificată ca fiind procedură administrativ-jurisdicțională, anume cea din fața comisiei de jurisdicție a imputațiilor ale cărei elemente sunt reglementate la art.31—43 din ordonanță. Astfel, în cap. IV din Ordonanța Guvernului nr.121/1998 sunt reglementate două căi de atac (în afară de cea a revizurii prevăzută de art.35 din ordonanță). Prima cale de atac este, de fapt, un recurs grațios [art.30 alin.(2) din ordonanță], iar cea de-a doua este exercitată în fața comisiei de jurisdicție a imputațiilor. Dacă în primul caz se poate afirma cu certitudine că nu ne aflăm în fața unei proceduri administrativ-jurisdicționale și, implicit, nici în fața unei jurisdicții administrative speciale, în cazul comisiei de jurisdicție a imputațiilor se impune o analiză atentă și amănunțită.

20. Curtea Constituțională a mai avut ocazia să se pronunțe în privința procedurilor administrativ-jurisdicționale, reliefând rolul și importanța acestora. Astfel, potrivit Deciziei Plenului Curții Constituționale nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69 din 16 martie 1994, procedura administrativ-jurisdicțională constituie o măsură de protecție care nu poate avea ca scop limitarea accesului la justiție. În conformitate cu prevederile art.126 din Constituție, justiția se înfăptuiește de Înalta Curte de Casație și Justiție și de celelalte instanțe judecătorești prevăzute de lege. Așa fiind, existența unor organe administrative de jurisdicție nu poate să ducă la înlăturarea intervenției instanțelor judecătorești, în condițiile stabilite de lege. Această consecință rezultă și din exigențele principiului separației puterilor în stat, care, în ce privește relația dintre administrația publică și autoritatea judecătorească, exclude posibilitatea ca un organ al administrației publice, chiar cu caracter jurisdicțional, să se substituie autorității judecătorești. Ca urmare, hotărârea organului de jurisdicție administrativă este supusă controlului judecătoresc al instanței de contencios administrativ sau al altei instanțe competente, potrivit legii, iar părților nu li se poate limita exercitarea acestui drept consfințit de prevederile Constituției. După introducerea art.21 alin.(4) în urma revizurii din 2003, Curtea Constituțională a analizat procedurile administrativ-jurisdicționale prin prisma noilor realități de ordin constituțional care reclamă ca jurisdicțiile administrative speciale (și, implicit, procedurile administrativ-jurisdicționale din fața acestora) să fie **facultative și gratuite**.

21. Astfel, prin Decizia nr.5 din 15 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 19 martie 2015, Decizia nr.271 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.502 din 8 iulie 2015, sau Decizia nr.476 din 18 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.591 din 6 august 2015, și Decizia nr.766 din 10 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.17 din 11 ianuarie 2016, referitor la legitimitatea constituțională și la gratuitatea procedurilor administrativ-jurisdicționale, Curtea a statuat, pe de o parte, că, în principiu, instituirea unei proceduri administrativ-jurisdicționale nu contravine dispozițiilor constituționale atât timp cât decizia organului administrativ de jurisdicție poate fi atacată în fața unei instanțe judecătorești, iar existența unor organe administrative de jurisdicție nu poate să ducă la înlăturarea intervenției instanțelor judecătorești în condițiile legii. Totodată, Curtea a reținut că accesul liber la justiție semnifică faptul că orice persoană poate sesiza instanțele judecătorești în cazul în care consideră că drepturile, libertățile sau interesele sale legitime au fost încălcate, iar nu faptul că acest acces nu poate fi supus niciunei condiționări; competența de a stabili regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești revenindu-i legiuitorului, prevederile criticate reprezintă o aplicare a dispozițiilor constituționale cuprinse în art.126 alin.(2), potrivit cărora „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*”. Însă Curtea a reliefat caracterul **facultativ și gratuit** al acestor proceduri (în acest sens fiind și Decizia nr.80 din 16 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.246 din 7 aprilie 2014, paragrafele 63—66). Astfel, Curtea a reținut, prin raportare la propunerea de revizuire a Constituției care era în sensul eliminării caracterului facultativ al jurisdicțiilor administrative speciale, că, în prezent, caracterul facultativ al jurisdicțiilor administrative speciale este o garanție a accesului liber la justiție, alegerea — *electa una via* — aparținând cetățeanului. Curtea a statuat că „eliminarea caracterului facultativ creează premisele instituirii unor jurisdicții administrative obligatorii, ceea ce are drept efect excluderea posibilității cetățeanului de a alege între cele două căi de acces la instanța judecătorească, din moment ce statul va impune urmarea uneia singure ce presupune o procedură administrativ-jurisdicțională obligatorie. Așadar, modificarea propusă este de natură a suprima o garanție a accesului liber la justiție”.

22. Distinct de cele de mai sus, Curtea reține că procedurile administrativ-jurisdicționale au și rolul de a asigura o eventuală soluționare cu celeritate a unor litigii specifice de către o jurisdicție administrativă specială, care, prin natura competențelor sale, modul de numire și mai ales calificarea membrilor săi, este în măsură să cunoască mai bine problemele specifice și speciale ale unui domeniu de activitate care vizează administrația publică. Din această perspectivă, astfel de proceduri administrativ-jurisdicționale pot constitui, în măsura în care justițiabilul interesat face apel la ele, un real mijloc de protecție a drepturilor și intereselor sale legitime, protecție ce se presupune că este conferită prin analizarea litigiului făcută de o jurisdicție specializată.

23. Având în vedere considerentele de mai sus, Curtea va analiza în continuare dacă obligația legală impusă părții de a se adresa instanței judecătorești numai după epuizarea căilor de atac interne (în concret, contestația în fața comisiei de jurisdicție a imputaților) încalcă prevederile art.21 alin.(4) din Constituție.

24. Curtea constată că mai întâi trebuie să stabilească natura juridică a deciziei de imputare, acest lucru fiind important pentru că procedurile administrativ-jurisdicționale pot viza doar actele administrative [conform art.2 alin.(1) lit.e) din Legea contenciosului administrativ nr.554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1.154 din 7 decembrie 2004].

25. Potrivit art.2 alin.(1) lit.c) din Legea contenciosului administrativ nr.554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1.154 din 7 decembrie 2004, actul administrativ este „*actul unilateral cu caracter individual sau normativ emis de o autoritate publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, care dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice; sunt asimilate actelor administrative, în sensul prezentei legi, și contractele încheiate de autoritățile publice care au ca obiect punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, executarea lucrărilor de interes public, prestarea serviciilor publice, achizițiile publice; prin legi speciale pot fi prevăzute și alte categorii de contracte administrative supuse competenței instanțelor de contencios administrativ;*”.

26. În continuare, analizând în același scop și alte texte legale, Curtea constată că, potrivit art.85 alin.(1) și (2) din Legea nr.188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, care reprezintă cadrul general pentru funcționarii publici (militarii fiind o categorie specială de funcționari publici): „(1) *Repararea pagubelor aduse autorității sau instituției publice în situațiile prevăzute la art.84 lit.a) și b) se dispune prin emiterea de către conducătorul autorității sau instituției publice a unui ordin sau a unei dispoziții de imputare, în termen de 30 de zile de la constatarea pagubei, sau, după caz, prin asumarea unui angajament de plată, iar în situația prevăzută la lit.c) a aceluiași articol, pe baza hotărârii judecătorești definitive și irevocabile. (2) Împotriva ordinului sau dispoziției de imputare funcționarul public în cauză se poate adresa instanței de contencios administrativ.*” Din interpretarea coroborată a dispozițiilor legale menționate rezultă că decizia de imputare este un act administrativ, din moment ce împotriva actului atacat justițiabilul se poate adresa instanței de contencios administrativ.

27. Totodată, Curtea observă că prin Decizia nr.1.354 din 19 aprilie 2006 Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal a ajuns la aceeași concluzie, apreciind că decizia de imputare este un act administrativ. Mai mult, prin Decizia nr.3.386 din 5 iulie 2012, Înalta Curte de Casație și Justiție, interpretând prevederile Ordonanței Guvernului nr.121/1998 în corelație cu normele-cadru cuprinse în Legea nr.554/2004 și aplicându-le împrejurărilor speței respective, a constatat că decizia de imputare are natura juridică a unui act administrativ tipic, susceptibil să facă obiectul unei jurisdicții administrative speciale. Prin urmare, atât dispozițiile legale în vigoare menționate, cât și jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție confirmă faptul că decizia de imputare este un act administrativ.

28. Curtea va analiza și dacă ipoteza din cauza de față se subsumează noțiunii de jurisdicție administrativă specială, așadar dacă o astfel de comisie de jurisdicție a imputaților reprezintă o autoritate administrativă în sensul art.2 alin.(1) lit.e) din Legea contenciosului administrativ nr.554/2004, cu modificările și completările ulterioare, îndeplinind rolul de jurisdicție administrativă specială. Această operațiune este necesară întrucât o procedură administrativ-jurisdicțională se poate desfășura numai în fața unei jurisdicții administrative speciale. Potrivit dispozițiilor legale menționate, jurisdicția administrativă specială este „*activitatea înfăptuită de o autoritate administrativă care are, conform legii organice speciale în materie, competența de soluționare a unui conflict privind un act administrativ, după o procedură bazată pe principiile contradictorialității, asigurării dreptului la apărare și independenței activității administrativ-jurisdicționale*”. Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa (a se vedea, cu titlu exemplificativ, Decizia nr.220 din 6 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.539 din 16 iunie 2004, și Decizia nr.307 din 5 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.579 din 4 august 2014) că „jurisdicțiile speciale administrative” reprezintă o activitate jurisdicțională realizată de un organ de jurisdicție ce funcționează în cadrul unei instituții a administrației publice sau al unor autorități administrative autonome, care se realizează conform procedurii imperative prevăzute într-o lege specială, procedură asemănătoare cu cea a instanțelor de judecată, desfășurată însă paralel și separat de aceasta.

29. Așadar, analizând art.2 alin.(1) lit.e) din Legea contenciosului administrativ nr.554/2004, Curtea reține că, pentru a fi în prezența unei jurisdicții administrative speciale, este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: o activitate cu caracter jurisdicțional să fie desfășurată de o autoritate publică administrativă; stările de conflict cu a căror soluționare este sesizată autoritatea administrativ-jurisdicțională să izvorască (direct sau indirect) dintr-un act administrativ, iar rezolvarea lor să fie făcută în baza unei legi (organice); acele competențe de stingere a situațiilor de conflict să fie exercitate în

cadrul unei proceduri guvernate de principiile contradictorialității, asigurării dreptului la apărare și independenței activității administrativ-jurisdicționale.

30. Ținând cont atât de prevederile legale menționate, cât și de jurisprudența Curții Constituționale, se constată că respectiva comisie de jurisdicție a imputațiilor este un organ de jurisdicție ce funcționează în cadrul unei instituții a administrației publice. De asemenea, acest organ beneficiază de o independență a activității administrativ-jurisdicționale. Acest lucru reiese din modul de numire a membrilor comisiei, precum și din modul în care își desfășoară activitatea.

31. Astfel, în ceea ce privește modul de numire, Curtea reține că respectivele comisii de jurisdicție a imputațiilor se înființează, se organizează și funcționează pe baza ordinului conducătorilor instituțiilor publice prevăzute la art.2 din ordonanță, adică Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Protecție și Pază, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Ministerul Justiției, fiind formate din 3—7 membri. Aceste comisii funcționează în complete compuse din 3 membri, din care unul va fi în mod obligatoriu ofițer de justiție sau licențiat în științe juridice. Curtea observă că membrii acestor comisii sunt numiți de conducătorii instituțiilor vizate, iar membrii provin din personalul acestor instituții. Însă dispozițiile legale nu prevăd că ar exista o legătură ierarhică între membrii comisiei și cei care i-au numit în privința activității desfășurate în cadrul unei asemenea comisii, iar legea nu face referire la independența în sine a organului administrativ cu atribuții jurisdicționale, ci la independența activității administrativ-jurisdicționale.

32. Examinând competențele comisiei de jurisdicție a imputațiilor (art.31—39 din ordonanță), Curtea reține că aceasta soluționează plângerea în cel mult 60 de zile de la data înregistrării acesteia la comisie. La soluționarea cauzelor de către comisia de jurisdicție a imputațiilor, persoanele obligate la plată vor fi citate. Soluționarea cauzelor se poate face atât la sediul comisiei de jurisdicție a imputațiilor, cât și la sediul unității păgubite. După deschiderea ședinței, președintele comisiei de jurisdicție a imputațiilor constată dacă sunt ori nu motive de recuzare cu privire la membrii completului, după care dispune citirea sau prezentarea rezumativă a documentelor din dosar și dă cuvântul persoanelor prezente în cauză. Declarațiile acestora se consemnează separat, sub semnătură. Pentru stabilirea adevărului, comisia de jurisdicție a imputațiilor va folosi toate mijloacele de probă admise de lege. Când persoanele citate nu se pot prezenta din motive temeinic justificate ori procedura nu a fost îndeplinită pentru termenul de judecată fixat sau din alte motive obiective, comisia de jurisdicție a imputațiilor amână cauza pentru un nou termen, întocmind de fiecare dată o încheiere în care va preciza motivul amânării.

33. Din analiza celor prezentate rezultă că procedura se bazează pe principiul contradictorialității și al garantării efective a exercitării dreptului la apărare, precum și pe egalitatea părților litigante în fața organului administrativ. Comisia de jurisdicție a imputațiilor, pronunțându-se asupra cauzei, hotărăște admiterea parțială sau totală ori respingerea plângerii [art.39 alin.(1) din ordonanță].

34. În concluzie, ținând cont de criteriile prevăzute de art.2 alin.(1) lit.e) din Legea contenciosului administrativ nr.554/2004, Curtea constată că respectiva comisie de jurisdicție a imputațiilor este o jurisdicție administrativă specială ce își desfășoară activitatea după o procedură administrativ-jurisdicțională.

35. Așadar, Curtea reține că procedura desfășurată în fața comisiei de jurisdicție a imputațiilor, potrivit dispozițiilor art.31—39 din Ordonanța Guvernului nr.121/1998, este una administrativ-jurisdicțională. Dispozițiile art.43 din Ordonanța Guvernului nr.121/1998 îl obligă practic pe justițiabil să parcurgă căile de atac prevăzute de aceasta, una dintre aceste căi de atac fiind soluționată de o jurisdicție administrativă specială, respectiv comisia de jurisdicție a imputațiilor. Or, potrivit art.21 alin.(4) din Constituție, „*Jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite*”. Dacă înainte de revizuirea Constituției din anul 2003 legiuitorul putea impune obligativitatea parcurgerii unei proceduri administrativ-jurisdicționale în fața unei jurisdicții administrative speciale, după introducerea art.21 alin.(4) în Legea fundamentală, această obligație nu mai poate exista, ea încălcând prevederile constituționale menționate. Chiar dacă dispozițiile legale criticate sunt anterioare revizuirii Constituției din anul 2003, legiuitorul nu și-a îndeplinit obligația firească ce decurge din principiul supremației Constituției și nu a pus de acord dispozițiile legale cu noile prevederi constituționale.

36. Curtea constată că, prin efectul sintagmei „după epuizarea acestor căi de atac” din cuprinsul art.43 din Ordonanța Guvernului nr.121/1998 privind răspunderea materială a militarilor, posibilitatea conferită de art.31 din aceeași ordonanță de a apela la o jurisdicție administrativă specială se transformă în obligație, încălcând-se astfel art.21 alin.(4) din Constituție.

37. Justițiabilul trebuie să aibă posibilitatea să opteze pentru parcurgerea unei proceduri administrativ-jurisdicționale, ca o expresie a încrederii sale în faptul că litigiul său poate fi soluționat cu celeritate și de către o jurisdicție specializată, dar nu i se poate impune recurgerea la o jurisdicție administrativă specială dacă acesta consideră că este mai bine să sesizeze direct instanța judecătorească competentă potrivit legii. Acest lucru nu înseamnă că justițiabilul nu poate fi obligat la

parcursarea unei proceduri prealabile, respectiv a unor căi de atac interne, cum ar fi recursul ierarhic sau recursul grațios și care dau posibilitatea autorităților competente să reanalizeze actul administrativ contestat. Așadar, efectele prezentei decizii nu se aplică recursului grațios prevăzut de art.30 din ordonanță. Constatarea neconstituționalității sintagmei „după epuizarea acestor căi de atac” ce urmează a fi pronunțată privește procedura administrativ-jurisdicțională care se desfășoară în fața comisiei de jurisdicție a imputațiilor, procedură prevăzută de art.31—39 din Ordonanța Guvernului nr.121/1998. Ca atare, asigurarea dreptului justițiabilului de a se adresa instanței judecătorești numai după exercitarea căii de atac ce trebuie soluționată de această jurisdicție administrativă specială încalcă prevederile Constituției.

38. În fine, Curtea reține că forța obligatorie a actelor jurisdicționale, deci și a deciziilor Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta. Așadar, atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor Curții Constituționale sunt general obligatorii, potrivit dispozițiilor art.147 alin.(4) din Constituție, și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept.

39. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1—3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Traian Laurențiu Iancu în Dosarul nr.2.028/2/2015 al Curții de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal și constată că sintagma „după epuizarea acestor căi de atac” din cuprinsul art.43 din Ordonanța Guvernului nr.121/1998 privind răspunderea materială a militarilor este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel București — Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 9 februarie 2016.